४८

स्मार्तप्रायश्चित

८ प्रा /123

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

॥ शाय नमः॥ श्रीसरस्वत्यै नमः॥ अथ स्मार्तप्रायश्चित्तानि लिख्यंते॥ ॥ तत्रादावावश्यक वि
नित्यप्रायश्चित्तानि वक्ष्यंते॥ तत्रादौ शौचमाह॥ मनुः। शौचे यत्नः सदा कार्यः शौचमूलो द्विजः स्मृतः।
शौचाचारविहीनस्य समस्ता निःफलाः क्रिया इति। तदेतद्द्विविधं। स्मृत्यर्थसारे। शौचं तु द्विविधं प्रोक्तं बाह्य
माभ्यंतरं तथा। मृज्जलाभ्यां स्मृतं बाह्यं भावशुद्धिस्तथांतरमिति। तद्दंतः शुद्धिं च कुर्यादिति याज्ञवल्क्यः।
प्रातःस्नानं तु स्मृत्यर्थसारे। स्नानमूलाः क्रियाः सर्वाः श्रुतिस्मृत्युदिता नृणां॥ अस्नातस्तु पुमान्नार्हो जपहो
मादिकर्मस्विति। प्रातःस्नानाकरणे प्रत्यवायमाह। स एव। अप्रातरस्नायी द्विजः शूद्रत्वमाप्नुयात्॥ अतए
व सदा स्नायाद्शक्तश्चेद्द्वैर्दिने इति। तन्मुख्यं नद्यादौ वि तीर्थस्नाने श्वरः। अशक्तौ मां तु स एव॥ वाप्यां कूपे तडागे
वापा रक्ष्मे वा ध्रुवारिणि॥ प्रातःस्नानं सदा कुर्याद्दूष्कूने वर दातर इति। तथा॥ नित्यमुष्णोदकैः स्नायात्काम्यनैमि
त्तिकादृते॥ इति संमलवचनमप्यशक्तपरं॥ एतदशक्तो मंत्रस्नानादि कुर्यात्॥ प्रातःस्नानं तु साग्निकैः सं
क्षेपण कार्यं॥ अल्पत्वाद्धोमकालस्य बहुत्वात्स्नानकर्मणः॥ प्रातः संक्षेपतः स्नानं होमाद्यर्थं तदिष्यते इति
कात्यायनोक्तेः। सौभाग्यवतीभिरशिरस्कस्नानं कार्यं नित्यमिति नैमित्तिकं विना कर्तव्यमिति स्मृत्यर्थसारः॥
अथ संध्याकालः॥ आश्वलायनगृह्ये॥ अर्धास्तमिते मंडल आ नक्षत्रदर्शनादेवं प्रातः प्राङ्मुखस्तिष्ठन्नामंड

Rajwade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

लदर्शनादिति॥ तत्रापि त्रिविधत्वमुक्तं। धर्मसारसुधानिधौ॥ उत्तमा सूर्यसहिता मध्यमालुप्ततारका।
कनिष्ठा तारकोपेता सायंसंध्या त्रिधा मता॥ तथा। उत्तमा तु सनक्षत्रा मध्यमा लुप्ततारका॥ कनिष्ठा सूर्य
सहिता प्रातःसंध्या त्रिधा मतेति॥ मुख्य एवायं कालः॥ गौणकालस्तु तोत्तरमुदयोत्तरं च त्रिदंडात्मकः॥ सायंसंध्यो
त्रिघटिका अस्तादुपरिष्टात्स्वत इति॥ निर्णयसिंधौ स्कांदे॥ एतत्कालातिक्रमे प्रायश्चित्तपूर्वकं संध्यां कुर्यादिति॥ त
थाच स्मृत्यंतरे॥ उदयात्प्राक् घटिकास्तिस्रः प्रातःसंध्यामुपासितुं॥ सायमस्तमयादूर्ध्वं मध्याह्ने द्विप्रहरोर्ध्वमिष्टं॥ संध्याका
लस्त्वयं प्रोक्तो निष्कृतिस्तदतिक्रमे॥ विध्याविधिमार्गेण [illegible]वती क्रिया॥ तामेवाह यमः॥ संध्याकाले व्यतिक्रांते स्ना
त्वाचम्य यथाविधि॥ जपेदष्टशतं देवीं ततः संध्यां समाचरेदिति॥ तथा च स्मृत्यंतरे भरद्वाजः॥ प्राणायामत्रयं प्रात
र्द्विगुणं संगवे स्मृतं॥ मध्याह्ने त्रिगुणं प्रोक्तमपराह्णे चतुर्गुणं॥ सायाह्ने द्वादशगुणं सूर्यहत्यां तमोत्रजेदिति॥ तथा च गो
तमस्मृतौ॥ कालातिक्रमणे चैव त्रिसंध्यास्वपि सर्वदा॥ चतुर्थार्घ्यं प्रकुर्वीत शिरोव्याहृतिसंपुटं॥ यद्वा चतुर्थार्घ्यं तु
सावित्र्या दद्याद्व्याहृतिसंपुटं॥ कालातीतविशुध्यर्थं त्रिसंध्यास्वपि नित्यश इति॥ एकाहाद्यतिक्रमे तु जमदग्निः॥
एकाहं समतिक्रम्य प्रमादादकृतं यदि॥ अहोरात्रोषितो भूत्वा गायत्र्याश्चायुतं जपेत्॥ द्विरात्रे द्विगुणं प्रोक्तं त्रिरात्रे

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

त्रिरुपोस्मृतं ॥ त्रिरात्रासरत्तश्चैवशूद्र एवनसंशय इति ॥ आलस्यादिना काललोपे तु स एवाह ॥ यः सं
२ ध्याकालतः प्राप्तामालस्यादतिवर्तते ॥ सूर्यहत्यामवाप्नोति उलूकत्वमवाप्नुयात् ॥ तथा ॥ राष्ट्रक्षोभे नृपक्षोभे
रोगार्तो द्विययसूतके ॥ संध्यावंदनविच्छित्तिर्नदोषाय कथंचन ॥ सूतके मृतके चैव संध्याकर्म न तु संत्यजेत् ॥ मनसो
च्चारयेन्मंत्रान् प्राणायामं विवर्जयेत् ॥ कालातिक्रमे पिदो[illegible]नेनिमित्तानि स एवाह ॥ देवाग्निद्विजदेवानां का
र्यमलातिसंस्थिते ॥ संध्याहीनेन दोषोस्ति येन तत्सुरयसाधनमिति ॥ स्मृत्यर्थसारे तु ॥ संध्यात्रये लोपे स्यष्टसह
स्रामसांसावित्रीं जपेदित्युक्तं ॥ अन्यत्रापि केतु स्मृत्यंत[illegible]संध्याकाललोपे गायत्रीशतं जपेदित्युक्तमस्ती
त्यलं ॥ अथ प्रादुष्करणकालः ॥ पुत्रादिया अस्तमयात्पुरा ॥ [illegible]यादृश्यादिति बौधायनोक्तत्वाद्विहरणानंतरम
स्तमयोदयो यथाभवतस्तथा विहरेत् ॥ तथा ॥ आधिव[illegible]ये आविः सूर्ये चेत्यापस्तंबसूत्रे प्रोक्तं ॥ उदयास्त
मयात्पूर्वं विध्वरणस्य कालः ॥ एतस्य प्रादुष्करणकालातिक्रमे उक्तप्रायश्चित्ताभावात् सर्वप्रायश्चित्तमेव कार्यं ॥
तद्यथा ॥ होमसंकल्पकाले अस्तमयादुदयाद्वा पूर्वं प्रादुष्करणनिमित्तपूर्वक प्रायश्चित्तं सर्वकं सायंप्रातर्होमं क २
रिष्ये इति संकल्प्य ॥ होमद्रव्यसंस्कारात्पूर्वं संस्कृताज्येन ॐ भूर्भुवः स्वः स्वाहेति सर्वप्रायश्चित्तं स्रुवेणाजु

2A

त्वा॥ होमद्रव्यसंस्कारादि प्राप्तकाले होमं कुर्यात्॥ तथा होमकालः। दीपे॥ अग्निहोत्रहोमस्योदयानंत
रमस्तमयानंतरं च मुख्यः सायं प्रदोषांतः प्रातः संगवांतो वा मुख्यः काल इति वृत्तौ च॥ गौणास्तु॥ सायं
होमस्य निशा सर्वं गौणकालः॥ प्रातर्होमस्य सर्वं दिनं गौणकालः॥ आ प्रातराहुतिकालात् सायमाहुतिका
लो नातीयात् आ सायमाहुतिकालात् प्रातराहुतिकाल इति बौधायनसूत्रोक्तेः॥ प्रदोषांतस्तु॥ रजन्याः साय
माद्यचतुर्थो भागः प्रदोषः दिवसस्याद्यचतुर्थो भागः संगव इति दीपे उक्तं॥ आश्वलायनश्रौतसूत्रे तु प्रदोषांत होम
कालः संगवांतः प्रातरिति॥ अत्र प्रदोषांतो नाम षट्नाडिका इति फलितार्थं दीपे उक्तं॥ तथा॥ सायमस्तमिते होम
कालस्तु नवनाडिकेति स्मृत्यर्थसारोक्तेश्च॥ तथा॥ संगवांतः प्रातरित्यत्र संगवांतो दशनाडिकेति नारायणवृत्तिः।
अस्तमिते उदिते च विहितो होम एतावति काले क्रियमाणो नातीतो भवतीति वृत्तावुक्तेः तदतिक्रमे तमतिनीय चतु
र्गृहीतमाज्यं जुहुयादिति श्रौतसूत्रे उक्तं॥ होमकालातिक्रम प्रायश्चित्तं होमं च गौणकाले कुर्यात्॥ तत्प्रयोगः॥ मुख्य
होमकालातिक्रमनिमित्तप्रायश्चित्तपूर्वकं सायमौपासनहोमं करिष्ये इति संकल्प्य॥ होमद्रव्यसंस्कारांते नेमा
ज्यं संस्कृत्य स्रुचि चतुर्गृहीत्वा॥ सायंदोषावस्तर्नमः स्वाहा॥ अग्नय इदं गततौ होम्य संस्कारादि होमं समापयेत्॥

3

३ एवंप्रातरपिपूर्ववत्सर्वं कृत्वा। प्रातर्वस्तत्नमः स्वाहा॥ अग्नयइदं०॥ ततः पूर्ववद्धोमंकुर्यात्॥ अथहोमाधिकारिणः॥ हो
मेमुख्योयजमानः पत्नीपुत्रश्चकन्यका॥ ऋत्विक्शिष्योगुरुर्भ्राताभागिनेयः सुतापतिः॥ एतैरेवहुतंयत्तु तद्धुतंस्व
यमेवहीति॥ तत्रापिऋत्विगादीनांयजमानदंपत्यनुज्ञयातत्समक्षमेवहोमेधिकारइतिसएवाह॥ असमक्षंतु
दंपत्योर्होतव्यंनऋत्विगादिना॥ द्वयोरप्यसमक्षं चेद्भवेद्धुतमनर्थकमिति॥ उन्मादादावनुज्ञांविनैवकुर्यात्॥ उक्तंच
स्मृत्यर्थसारे॥ उन्मादेप्रसवेचार्तौकुर्वंतानुज्ञयाविना॥ नोपवासीप्रवासीस्यात्पत्नीधारयतेव्रतं॥ सर्वथाप्ययजमा
नोवाप्यजेत्यदि। अग्नुरवः शुचिरिति॥ ॥अथनैमित्तिकाः॥ ॥एवंकुर्वन्नादिसमस्तमुत्पन्नव्याधिपरिहारार्थं षडा
हुतिचरुहोमंकरिष्ये इतिसंकल्प्योपासनाग्निंसमिध्य प्राणानायम्यास्मिन्नन्वाहितेग्नावित्यादिचक्षुषीआ
ज्येनेत्यंतमुक्त्वा पंचवारमिंद्राग्नी प्रधानदेवते चरुद्रव्येण शेषेण स्विष्टकृतमित्यादि सद्योयक्ष्ये इत्यंतमुक्त्वा समि
ध्यमग्नावाधाय परिसमूहनादिपूर्णपात्रनिधानांतंकृत्वा॥ प्रयगग्नेः पवित्रवतिश्चर्वेतद्धंडीचतुरश्चतुरो
मुष्टीन्निरुप्यतत्संख्ययातथैवप्रोक्ष्यावघाताद्याज्यभागांतंकृत्वावदानधर्मेणचरुमवदाय मुंचामित्वेति
पंचर्चस्यसूक्तस्यप्राजापत्योयक्ष्मनाशनऋषिः इंद्राग्नीदेवतात्रिष्टुप्छंदः अंत्यानुष्टुप्॥ राजयक्ष्मनाशनप्रधा ३
नचरुहोमेविनियोगः॥ ॐमुंचामित्वाहविषाजीवनायकमज्ञातयक्ष्मादुतराजयक्ष्मात्॥ ग्राहिर्जग्राहयदिवैतद्

नंतस्याइंद्राग्नी प्रमुमुक्त मेनं स्वाहा॥ इंद्राग्निभ्यामिदं०॥ यदिक्षितायुर्यदिवापरेतोयदिमृत्योरंतिकन्नीतएव॥ तमाहरा
मिनिरृतेरुपस्थादस्पार्षमेनं शतशारदायस्वाहा॥ सहस्राक्षेणशतशारदेनशतायुषाहविषाहार्षमेनं॥ शतंयथमंशरदो
नयातींद्रोविश्वस्यदुरितस्यपारं स्वाहा॥ शतंजीवशरदोवर्धमानः शतंहेमंतांछतमुवसंतान॥ शतमिंद्राग्नी सविता बृहस्पतिः
शतायुषाहविषेमंपुनर्दुः स्वाहा॥ आहार्षंत्वाविदंत्वापुनरागाः पुनर्नव॥ सर्वांगसर्वंतेचक्षुः सर्वमायुश्चतेविदस्वाहा॥ इंद्राग्नि
भ्यामिदं०॥ षष्ठंस्विष्टकृतंहुत्वेतिकारिकोक्तेः॥ स्विष्टकृदादि [illegible] होमशेषंसमापयेत्॥ ज्वरादियुतस्तल्पगतोवेदंकुर्यादितिवृत्तिः॥
॥ ॥अथदुःस्वप्नशांतिः॥ ममाशुभस्वप्नसूचितारिष्ट [illegible] परिहारार्थंउपस्थानरूपधायमि तंकरिष्ये॥ इतिसंकल्प्य॥
अद्यान इतिमंत्रस्यश्यावाश्वऋषिः॥ सविता देवता॥ अनुष्टुप् [illegible] दुःस्वप्ननाशनार्थेसूर्योपस्थानेवि०॥ ॐ अद्यानोदेवस
वितःप्रजावत्सावीः सौभगं॥ परादुःष्वप्न्यंसुव॥ विश्वानिदेव [illegible] दुरितानिपरासुव॥ यद्भद्रंतन्नआसुव॥ यच्चगोष्विति पंचर्च
स्यात्रितऋषिः॥ उषोदेवतापांक्तिश्छंदः॥ दुःस्वप्ननाशनार्थे [illegible] उपस्थानेवि०॥ यच्चगोषुदुःष्वप्न्यंयच्चास्मेदुहितर्दिवः॥ त्रितायतद्वि
भावर्याप्त्यायपरावहानेहसोवऊतयःसुऊतयोवऊतयः॥ निष्कंवाघाकृणवतेस्रजंवादुहितर्दिवः॥ त्रितेदुःष्वप्न्यंसर्वमा
प्त्येपरिदद्मस्यनेहसोव०॥ तदन्नायतदपसेतंभागमुपसेदुषे॥ त्रितायचद्वितायचोषोदुःष्वप्न्यंवहानेहसोवऊतयः०॥ यथाकलांयथा
शफंयथऋणंसंनयामसि॥ एवादुःष्वप्न्यंसर्वमाप्त्येसंनयामस्यनेहसोव०॥ अजैष्माद्यासनामचाभूमानागसोवयं॥ उषो

दुःष्वप्न्यं

Rajawade Sanshodhan Mandal Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

८ यस्मादुःस्वप्न्यादभैष्मापतदुच्छत्वनेह सोवकृलयःसु०॥५॥योमेराजन्नित्यस्य गृत्समदऋषिः॥वरुणोदेवता॥त्रिष्टुप्
छंदः॥दुःस्वप्ननाशनार्थेस्त्रियपिस्थाने०॥योमेराजन्युज्योवासखावास्वप्ने भयंभीरवेमह्यमाह॥स्तेनोवायोदि
प्सतिनोवृकोवात्वंतस्माद्वरुणपाह्यस्मान्॥ ॥अथक्षुज्जृंभादिशांतयः॥ ॥ममक्षुज्जृंभादिनिमित्तदोष
परिहारार्थंजपेयि०॥एवमग्रेपि॥ममामनोज्ञामिति दर्शननिमित्तदोषपरिहारार्थंजपामि यमनोज्ञदर्शने॥तथा॥
॥ ॥ममपापगंधाघ्राणनिमित्तदोषपरिहारार्थंजपामि यमनोज्ञदर्शने॥जपंइतिपापगंधाघ्राणेममकर्णेध्वन्य
मतिनिमित्तकदोषपरिहारार्थंसुचक्षाजपंकरिष्ये॥ॐसुचक्षाअहमक्षीभ्यांभूयासंसुवर्चामुखेनसुश्रुत्कर्णाभ्यां
मयिदक्षक्रतूइतिजपेत्॥निमित्तषट्केप्ययंमंत्रोजप्यः॥ ॥अथागम्यागमनादिप्रायश्चित्तं॥ ॥अगम
नीयागमनेतुरजस्वलाभार्यागमनंनिषिद्धतिथ्यादौस्वभार्यागमनंवेतिश्रुतिः॥१॥गमायाज्ययाजननिमित्त
दोषपरिहारार्थमिस्ययाज्ययाजनेयि०॥अयाज्येयस्तमार्त्विज्यमित्यादिनिषिद्धः॥२॥ममाभोज्यभोजननिमि ८
त्तदोषपरिहारार्थमिस्यभोजने॥अभोज्यलशुनादिगणिकान्नादिश्चेतियतिः॥ममाप्रतिग्राह्यप्रतिग्रहनि
मित्तदोषपरिहारार्थमिस्यप्रतिग्राह्यप्रतिग्रहे।अप्रतिग्राह्यविषशस्त्रादि।अप्रतिग्राह्यपुरुषद्रव्यंचे

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yeshwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

तिवृत्तिः॥४॥ममचेत्ययूपोघातनिमित्तदोषपरिहारार्थमिति चैत्ययूपोपघाते॥चैत्ययूपोपघातोग्निचयन
स्थयूपस्पर्शः॥५॥एतेषुपंचसुनिमित्तेष्विदमेव वक्ष्यमाणप्रायश्चित्तंकुर्यादितिवृत्तिः॥ॐपुनर्मामैत्विंद्रियंपुनरा
युःपुनर्भगः॥पुनर्द्रविणमैतुमांपुनर्ब्राह्मणमैतुमांस्वाहा॥अग्नयइदं०॥इमेयेधिष्ण्यासोअग्नयोयथास्थानमिहकल्प
तां॥वैश्वानरोवावृधानोंतर्यच्छतुमेमनोहृद्यंतरमृतस्यकेतुःस्वाहा॥अग्नयइदं०॥अथाभ्युदितःस्वापकालीनादि
त्यास्तोदयनिमित्तप्रायश्चित्तं॥ ॥अभ्युदितंचेत्स्वपंतमादित्योभ्यस्तमियाद्वाग्यतोनुपविशन्रात्रिशेषंभूत्सो
दितेकृतसंध्यःसूर्यमुपतिष्ठेततद्यथा॥अभ्युदित[illegible]स्वापकालीनादित्यास्तमयजनितप्रत्यवाय
परिहारार्थंसूर्योपस्थानरूपप्रायश्चित्तंकरिष्ये॥[illegible]संकल्प्य तिष्ठन्नेवार्कमुखोयेनसूर्येतिपंचर्चस्यसू
र्यापुत्रोभितपाऋषिः॥सूर्योदेवताजगतीछंदः॥[illegible]स्वापप्रत्यवायपरिहारार्थंसूर्योपस्थाने वि०॥ये
नसूर्यज्योतिषाबाधसेतमोजगच्चविश्वमुदियर्षिभानुना॥तेनास्मद्विश्वामनिरामनाहुतिमपामीवाम
पदुष्वप्न्यंसुव॥विश्वस्यहिप्रेषितोरक्षसिव्रतमहेळयन्नुच्चरसिस्वधाअनु॥यदद्यत्वासूर्योपब्रवा
महैतन्नोदेवाअनुमंसीरतक्रतुं॥तन्नोद्यावापृथिवीतन्नआपइंद्रःशृण्वंतुमरुतोहवंवचः॥माप्रते

" Joint project of Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

५ भूमसूर्यस्यसंदृशिश्रद्धं जीवंतोजरणामशीमहि ॥ विश्वाहात्वासुमनसःसुचक्षसःप्रजावंतोअनमीवाअनागसः ॥ उद्यंतंत्वा
मित्रमहोदिवेदिवेज्योग्जीवाःप्रतिपश्येमसूर्य ॥ महिज्योतिर्बिभ्रतंत्वाविचक्षणभास्वंतंचक्षुषेचक्षुषेमयः ॥ आरोहंतं
बृहतःपाजसस्परिवयंजीवाःप्रतिपश्येमसूर्य ॥ इतिपंचभिरुपतिष्ठेत ॥ ममविहितकर्मभ्रंशतस्वापकालीनादित्योदयजनि
तदोषप्रत्यवायपरिहारार्थंसूर्योपस्थानरूपप्रायश्चित्तंकरिष्ये ॥ तिसृंनेवाहः शेषंभूत्वास्तेसायंसंध्यामुपास्यतिष्ठंने
व ॥ यस्यतेविश्वेतिचतसृणांसूर्यपुत्रोभितपाऋषिः ॥ सूर्योदेवता ॥ जगतीछंदः ॥ उदयस्वापजनितप्रत्यवायपरिहा
रार्थेसूर्योपस्थाने ॥ यस्यतेविश्वाभुवनानिकेतुनाप्रचेरतेनिविशंतेअक्तुभिः ॥ अनागास्त्वेनहरिकेशसूर्याह्नाह्ना
नोवस्यसावस्यसोदिहि ॥ शंनोभवचक्षसाशंनोअह्नाशंभानुनाशंहिमाशंघृणेन ॥ यथाशमध्वंछमसद्दुरोणेतत्सूर्यद्र
विणंधेहिचित्रं ॥ अस्माकंदेवाउभयायजन्मनेशर्मयच्छतद्विपदेचतुष्पदे ॥ अदत्पिबदूर्जयमानमाशितंतदस्मेशंयोररपोद
धातन ॥ यद्वोदेवाश्चकृमजिह्वयागुरुमनसोवाप्रयुतीदेवहेळनं ॥ अरावायोनोअभिदुच्छुनायतेतस्मिंतदेनोवसवोनि
धेतनेतिचतसृभिरुपतिष्ठेत ॥ व्यापितस्यविहितकर्मभ्रंशतनेष्टतेनत्याघकर्मणाभ्रंतस्येतिवृत्ताउक्तेः ॥ ॥ ५
अथकपोतोपवेशनेप्रायश्चित्तं ॥ ॥कारिकायां ॥ रक्तपादःकपोताख्यआरण्योकःसुकच्छविः ॥ सन्चेच्छालं ॥ विशेष्ण

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

॰ासमीपंयाद्यजेद्यदि ॥ परिषेचनपर्यंतमन्वाधानादिपूर्ववत् ॥ देवाः कपोतइतिसूक्तेन प्रत्यृचं जुहुयाद्धृतं ॥ ॥ तद्यथा ॥
ममागारोपरिकपोतोपवेशनसूचितारिष्टनिरासनार्थं देवाः कपोतइतिसूक्तेन प्रत्यृचमाज्यहोमं करिष्य इति होमः जपपक्षे
तु जपं करिष्ये इति संकल्पः ॥ ततोग्निमुपसमाधायास्मिनन्वाहितेग्नावित्यादि चक्षुषी आज्येनेत्यत्रान्वाधाने पंचवारं विश्वा
न्देवानाज्यद्रव्येण शेषेणेत्यादिना चक्षुष्यंतं कृत्वा ॥ देवाः कपोतइति पंचर्चस्य सूक्तस्य कपोतऋषिः ॥ विश्वेदेवादेवता ॥
जगतीछंदः ॥ अगारोपरिकपोतोपवेशनसूचितारिष्टपरिहारार्थमाज्यहोमे वि० ॥ जपपक्षे जपे वि० ॥ देवाः कपोतइषि
तो यदिच्छन्दूतो निर्ऋत्या इदमाजगाम ॥ तस्मा अर्चाम कृणवाम निष्कृतिं शं नो अस्तु द्विपदे शं चतुष्पदे ॥ स्वाहा ॥ विश्वे
भ्यो देवेभ्य इदं ॥ एवमग्रेपि ॥ शिवः कपोत इषितो नो अस्त्वनागा देवाः शकुनो गृहेषु ॥ अग्निर्हि विप्रो जुषतां हविर्नः परि हेतिः
पक्षिणी नो वृणक्तु ॥ हेतिः पक्षिणी न दभात्यस्मानाष्ट्र्यां पदं कृणुते अग्निधाने ॥ शं नो गोभ्यश्च पुरुषेभ्यश्चास्तु मा नो हिं
सीदिह देवाः कपोतः स्वाहा ॥ यदुलूको वदति मोघमेतद्यत्कपोतः पदमग्नौ कृणोति ॥ यस्य दूतः प्रहित एष एतत्तस्मै यमाय नमो
अस्तु मृत्यवे ॥ ऋचा कपोतं नुदत प्रणोदमिषं मदंतः परि गां नयध्वं ॥ संयोपयंतो दुरितानि विश्वा हित्वा न ऊर्जं प्रपतात्पतिष्ठः ॥
ऋगंते हुत्वा स्वाहा ॥ स्वाहाकारं पठेत् ॥ प्रत्यृचराशात् ॥ अथ धनार्थं गमने ॥ ॥ ममधनाद्यर्थसिध्यर्थं भयमुक्तपथस्यतइति

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

६ प्रत्यृचमाज्यहोमंकरिष्ये॥ जपेतुसूक्तजपंकरिष्ये॥ इतिसंकल्पः॥ ततोग्निमुपसमाधायास्मिनन्वाहितेग्नाविध्मादिपूषणंद्वादशवारमा
ज्येनशेषेणस्थादिआज्यभागांते॥ वयमुत्वेतिदशर्चस्यसूक्तस्यभरद्वाजऋषिः॥ पूषादेवतागायत्रीछंदः॥ अष्टम्यनुष्टुप्॥ अर्थसिध्यर्थ
माज्यहोमेवि०॥ ॐ वयमुत्वापथस्पतेरथंनवाजसातये॥ धियेपूषन्नयुज्महिस्वाहा॥ पूष्णइदं० एवंसर्वत्र॥ ॐ अभिनोनर्यंवसुवीरंप्रयत
दक्षिणं॥ वामंगृहपतिंनयस्वाहा॥ ॐ अदित्संतंचिदाघृणेपूषन्दानायचोदय॥ पणेश्चिद्विम्रदामनः स्वाहा॥ ॐ विपथोवाजसातयेचि
नुहिविमृधोजहि॥ साधंतामुग्रनोधियः॥ ॐ परितृंधिपणीनामारयाहृदयाकवे॥ अथेमस्मभ्यंरंधय॥ ॐ विपूषन्नारयातुदपणे
रिच्छहृदिप्रियं॥ अथे०॥ आरिखकिकिराकृणुपणीनांहृदयाकवे॥ अथे०॥ यांपूषन्ब्रह्मचोदनीमारांबिभर्ष्याघृणे॥ तयासमस्य
हृदयमारिखकिकिराकृणु॥ यातेअष्ट्रागोओपशाघृणेपशुसाधनी॥ तस्यास्तेसुम्नमीमहे॥ उतनोगोषणिंधियमश्वसां
वाजसामुत॥ नृवत्कृणुहिवीतये॥ १०॥ इतिमंत्रांतेहुत्वा॥ पू[illegible]हाकारांतेपूष्णइदंनममेतित्यजेत्सर्वत्र॥ ॥अथनष्टला
भार्थी॥ ममनष्टार्थलाभार्थं संपूषन्विदुषेतिसूक्तेन प्रत्यृचमाज्यहोमंकरिष्ये॥ जपेतुजपंकरिष्ये॥ पूर्ववदन्वाधानाद्याज्यभा
गांतेसंपूषन्विदुषेतिदशर्चस्यसूक्तस्यभरद्वाजऋषिः॥ पूषादेवता॥ गायत्रीछंदः॥ नष्टलाभार्थमाज्यहोमेवि०॥ ॐ संपूष ६
न्विदुषानययोअंजसानुशासति॥ यएवेदमितिब्रवत्॥ इतिकुत्वा॥ ततः स्वाहेतिवदेत्सर्वत्र॥ पूष्णइदंनममेतित्यागः॥ समुपूष्णा
गमेमहियोगृहाँअभिशासति॥ इमएवेतिचब्रवत्॥ २॥ पूष्णश्चक्रंनरिष्यतिनकोशोवपद्यते॥ नोअस्यव्यथतेपविः॥ ३॥ यस्मै

नतंपूषापिमृष्यते॥ प्रथमो विंदते वसु॥४॥ पूषागा अन्वेतु नः पूषा रक्षत्वर्वतः॥ पूषा वाजं सनोतु नः॥५॥ पूषन्ननु प्रगा इहि यजमान
स्य सुन्वतः॥ अस्माकं स्तुवतामुत॥६॥ माकीर्नेशन्माकीं रिषन्माकीं संशारि केवटे॥ अथारिष्टाभिरागहि॥७॥ शृण्वंतं पूषणं वयमिर्यमनष्टवेदसं॥ ईशानं
राय ईमहे॥ पूषन्तव व्रते वयं न रिष्येम कदाचन॥ स्तोतारस्त इह स्मसि॥९॥ परिपूषा परस्ताद्धस्तं दधातु दक्षिणं॥ पुनर्नो नष्टमाजतु॥ इतिकृत्वा॥
स्वाहेत्यृचा॥ पूष्ण इदं॥ प्रज्ञात्वत्रषेतु॥ प्रज्ञाकामो हंसंपूर्ण [illegible] यतो मस्यागो कुर्यात्॥ ॥अथयदाक
स्मिन्नासंजेगमिषुः पितृपुत्रयोर्गुरुशिष्ययोश्च [illegible] शिष्यातिसर्जनादि प्रयोगः स्मार्तदर्शनात्सर्वैः
कर्तव्य इति इतीयजमानो॥ तद्यथा॥ शिष्याचार्यादि [illegible] देशकालौ कथयित्वा अमुककर्मणि प्रोषितुं मार्गेस्पि
वितानेकभार्यानिरासार्थं शिष्यातिसर्जनजपादि करिष्ये इति [illegible] कल्पयेत्॥ प्रांमुखमास्याग्रे उदगाननं शिष्यं उपवेशयन
येत्॥ प्राणापानयोरुरुव्यचास्तयं प्रपद्ये देवाय सवित्रे परि [illegible] इत्युक्त्वा भो जपित्वा॥ आमं द्रौरिति मंत्रस्य विश्वामि
त्र इंद्रो बृहती॥ जपेवि०॥ ॐ आमं द्रौरिंद्र हरिभिर्याहि मयूररोमभिः॥ मात्वा केचिन्नियमन्विं न पाशिनोति धन्वेव तां इहि॥
प्राक्स्वस्ती पुभौ जपित्वा॥ महित्रीणामिति तृचस्य सत्यधृति वारुणिरादि गायत्री॥ सत्स्वस्ययनार्थे उभाभ्यामन्यो
न्यमनुमंत्रणे शिष्यविसर्जने चो विनियोगः॥ ॐ महित्रीणामवोस्तु द्युक्षं मित्रस्यार्यम्णः॥ दुराधर्षं वरुणस्य॥ नहि ते

कामम्माच नमा धसुनारणेषु ॥ ईशोरिपुरघशंसः ॥ यस्मै पुत्रासो अदिते: प्रजीयसे मर्त्याय ॥ ज्योतिर्यछंत्यजस्त्रं ॥ २ ॥ इत्युभावर्पो
न्योन्यमनुमंत्रयेतां ॥ तलीयेनाचार्ये शिष्यं विसृजेत ॥ शिष्यः प्रवासं गछेत ॥ एवमतिस्पष्टस्य नकुताश्चिद्भयं भवतीति विज्ञायतेति
सूत्रोक्तेः ॥ एवं गुरुं विसृष्टं गछंतं पथि यदा पक्षिणो प्रियवाचो वदंति तदा कनिक्रददिति सूक्तद्वयस्य गृत्समद ऋषिः ॥ शकुंतरूपी
इंद्रो देवता आद्यस्य त्रिष्टुप् परस्य जगती मध्यमातिशाक्वर्य विशी वयसामस्तु भत्रा दुःश्रवणाद्यपशकुननिरासार्थे जपे विनियोगः ॥
कनिक्रदज्जनुषं प्रब्रुवाण इयर्तिवाचमरितेव नावं ॥ सुमंगलश्च शकुने भवासि मा त्वा काचिदभिभा विश्व्या विदत् ॥ मा त्वा श्येन उद्व
धीन्मा सुपर्णो मा त्वा विददिषुमान्वीरो अस्ता ॥ पित्र्यामनु प्रदिशं कनिक्रदत्सुमंगलो भद्रवादी वदेह ॥ अवक्रंद दक्षिणतो गृहा
णां सुमंगलो भद्रवादी शकुंते ॥ मा नस्तेन ईशत माघशंसो बृहद्वदेम विदथे सुवीराः ॥ प्रदक्षिणिदभिगृणंति कारवो वयो वदंत ऋ
तुथा शकुंतयः ॥ उभे वाचौ वदति सामगा इव गायत्रं च त्रैष्टुभं चानु राजति ॥ उद्गातेव शकुने साम गायसि ब्रह्मपुत्र इव स
वनेषु शंससि ॥ वृषेव वाजी शिशुमतीरपीत्या सर्वतो नः शकुने भद्रमा वद विश्वतो नः शकुने पुण्यमा वद ॥ आवदंस्त्वं
शकुने भद्रमा वद तूष्णीमासीनः सुमतिं चिकिद्धि नः ॥ यदुत्पतन्वदसि कर्करिर्यथा बृहद्वदेम विदथे सुवीराः ॥ देवीं
वाचमिति मंत्रस्य नेमो भार्गवो वागीश्वरी त्रिष्टुप् ॥ वयसामस्तु भं० ॥ योगः ॥ ॐ देवीं वाचमजनयंत देवास्तां वि

श्वरूपाः पत्रावो वदंति॥ सानो मंद्रेषमूर्जं दुहाना धेनुर्वागस्मानुपसुष्टुतैतु॥ एतस्य ऋग्द्वयस्य यात्राकालेपि जपः क
र्तव्यः॥ कनिक्रदज्जपेत्स्वस्तं यात्राकाले विशेषत इति ऋग्विधाने केश्व॥ तथा॥ जातवेदस इत्येतां सदा स्वस्त्ययने जपेत्॥
(दुर्गेपथि प्रयातस्य नास्योरिभ्यो भयं भवेदिति ऋग्विधानोक्तेरेतामपि पथि सदा जपेत्॥ जातवेदसे कश्यपोग्निस्त्रिष्टुप्॥ दुर्गा
र्थवि०॥ ॐ जातवेदसे सुनवाम सोममरातीयतो निदहाति वेदः॥ स नः पर्षदति दुर्गाणि विश्वा नावेव सिंधुं दुरितात्यग्निः॥
ततः पथि गच्छन्॥ यदा मृगशिवादीनामिंदितां वाच्यं शृणोति तदास्तक्रंदिस्तुतमिति मंत्रस्य गृत्समदो रुद्रस्त्रिष्टुप्॥ मृगाद्यशु
भवाच्यश्रवणादि अरिष्टनिरासार्थं जपे विनियोगः॥ ॐ क्रं[illegible] सिंहं युवानं मृगं न भीममुपहत्नुमुग्रं॥ मृळा जरित्रे रुद्र स्त
वानोन्यं ते अस्मन्निवपंतु सेनाः॥ ततो यस्यां दिशि यस्माद्वा पुरुषा[illegible]दिभ्यो वा विभीयात् तां दिशं प्रत्युभयतोमार्गे प्रदीप्तमुल्मुकं अभि
मुखः स्थित्वा संसृष्टं धनमिति मंत्रस्य मन्युस्तापसो मन्युर्जगती॥ मंथा[illegible]कं क्षिप्त्वा प्रक्षिपेदनेन मंत्रेण॥ ॐ अभयं मित्रावरुणा मह्य
मस्त्वर्चिषा शत्रुं दहंतं प्रतीत्य माज्ञातारं मा प्रतिष्ठां निहंतुमिथो भिंदाना[illegible]मुपयंतु मृत्युं॥ इत्युभयतः क्षिपेत्॥ तथा॥ मंथानक्षं वा त्र
स्य यमाज्ये उप्यस्यात्तां दिशं नकुल्यं च करणे वि०॥ संसृष्टं धनमुभयं समाकृतमस्मभ्यं दत्तां वरुणश्च मन्युः॥ भियं दधाना हृद
येषु शत्रवः पराजितासो अप नि लयंतां॥ इति मंत्रेण मंथां नकुल्यं च कृत्वा गच्छेदिति शेषः॥ जयं तमतं तु उल्मुकयोरध्ये
स्तां तां दिशमभिमुखं मंथं न्यंचं करोतीति॥ एवं कृते न कापि भयं भवति॥ यदा सर्वा दिक्षु भयमुत्पद्यते मन्यत्राप्यो अस्मात्कुरु

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

८

छादन्यतोयेनितदाच्यस्य प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य मम सर्वदिगवच्छेदेन संभविता नेकभयानिरासद्वारा श्रीपरमेश्वरप्री
त्यर्थं अष्टाज्याहुतिहोमं करिष्ये ॥ उपलेपनादि पूर्ववत् अग्निप्रतिष्ठाप्यान्वाद्ध्याहार ॥ अस्मिनन्वाहिते ग्नाविस्यादि आ
धारांतमुक्त्वा प्रधानं ॥ अग्निं वायुं आदित्यं चंद्रमसं वरुणं प्राणं छंदांसि ॥ ब्रह्माणं एताः प्रधानदेवताः आज्यद्रव्येणे
ध्मसंनहनेनरुद्रमित्यादि समिद्ध्य मग्नावाधाय परिसमूहनेनिरुक्त्वेन परिस्तरणाद्याधारांते चक्षुषी वर्ज्यं स्रुवाहु
तीर्जुहुयात् ॥ ॐ पृथिवी वृतासाग्निनावृतातयावृतया यस्माद्भयाबिभेमि तद्वारये स्वाहा ॥ अग्नय इदं० ॥
अंतरिक्षं वृतं तद्वायुनावृतं तेन वृतेन वर्त्रेण यस्मा० ॥ वायव इदं० ॥ २ ॥ द्यौर्वृतासादित्येन वृता तया वृतया वर्त्र्या यस्मा० ॥
आदित्येभ्य इदं० ॥ ३ ॥ दिशो वृतास्ताश्चंद्रमसा वृतास्ताभिर्वृताभिर्वर्त्रीभिर्यस्मा० ॥ चंद्रमस इदं० ॥ ४ ॥ आपो वृतास्ता
वरुणेन वृतास्ताभिर्वृताभिर्वर्त्री० ॥ वरुणायेदं० ॥ प्रजा वृता [illegible] प्राणेन वृतास्ताभिर्वृताभिर्वर्त्रीभि० ॥ प्राणायेदं० ॥ ५ ॥ ६ ॥
वेदा वृतास्ते छंदोभिर्वृतास्तैर्वृतैर्वर्त्रैर्यस्मा० ॥ छंदोभ्य इदं० ॥ ७ ॥ ॐ सर्वं वृतं तद्ब्रह्मणावृतं तेन वृतेन वर्त्रेण यस्मा० ॥ ८ ॥
ब्रह्मण इदं० ॥ एता अष्टावाज्याहुतीर्हुत्वा ॥ अग्नेरीशान्यां दिश्यवस्थाय स्वस्त्यात्रेयं अप्रतिरथं इंद्रभयामहे इति च सूक्त ८
शेषं ॥ तद्यथा ॥ स्वस्ति नो मिमी० पंचर्चस्य स्वस्त्यात्रेय ऋषिः विश्वेदेवा देवता त्रिष्टुभो यंदे अनुष्टुभौ जपे० ॥ ॐ स्वस्ति नो मिमी

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

ताम्मश्विनाभग: स्वस्ति देव्यदितिरनर्वणः॥ स्वस्ति पूषा असुरो दधातु नः स्वस्ति द्यावापृथिवी सुचेतुना॥ स्वस्तये
वायुमुपब्रवामहै सोमं स्वस्ति सोमं स्वस्ति भुवनस्य यस्पतिः॥ बृहस्पतिं सर्वगणं स्वस्तये स्वस्तय आदित्यासो
भवंतु नः॥ विश्वे देवा नो अद्या स्वस्तये वैश्वानरो वसुरग्निः स्वस्तये॥ देवा अवंत्वृभवः स्वस्तये स्वस्ति नो रुद्रः पात्वंह
सः॥ स्वस्ति मित्रावरुणा स्वस्ति पथ्ये रेवति॥ स्वस्ति न इंद्रश्चाग्निश्च स्वस्ति नो अदिते कृधि॥ स्वस्ति पंथामनुचरेम सूर्या
चंद्रमसाविव॥ पुनर्ददताघ्नता जानता संगमेमहि॥ स्वस्त्ययनं तार्क्ष्यमरिष्टनेमिं महद्भूतं वायसं देवतानां॥ असुर
घ्नमिंद्रसखं समत्सु बृहद्यशो नावमिवारुहेम॥ अंहोमुचमांगिरसं गयं च स्वस्त्यात्रेयं मनसा च तार्क्ष्यं॥ प्रयतपाणिः
शरणं प्रपद्ये स्वस्ति संबाधेष्वभयं नो अस्तु॥ इति सप्तर्चो ... ॥ यत इंद्रो षष्ठ्यां कण्वः प्रगाथ इंद्र आद्या त्रितीयाप
चम्यो बृहत्यो द्वितीया चतुर्थ षष्ठ्यः सतो बृहत्यः जपे विनियोगः॥ यत इंद्र भयामहे ततो नो अभयं कृधि॥ मघवञ्छग्धि तव
तन्न ऊतिभिर्वि द्विषो वि मृधो जहि॥ त्वं हि राधसस्पते राधसो महः क्षयस्यासि विधर्ता॥ तं त्वा वयं मघवन्निंद्र गिर्वणः
सुतावंतो हवामहे॥ इंद्र स्पळुत वृत्रहा परस्पा नो वरेण्यः॥ स नो रक्षिषच्चरमं स मध्यमं स पश्चात्पातु नः पुरः॥ त्वं नः प
श्चादधरादुत्तरात्पुर इंद्र नि पाहि विश्वतः॥ आरे अस्मत्कृणुहि दैव्यं भयमारे हेतीरदेवीः॥ अद्याद्या श्वःश्व इंद्र त्रास्व

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

परेचंन:॥ विश्वाञ्चनो अरिष्टत्नस्सपते अहा दिवा नक्तं च रक्षिष:॥ त्रभंगीश्वरो मघवा तुवीमघ: संमि श्लो वीर्याय कं॥ उ
भाते बाहू वृषणा शत क्रतो नियावज्रं मिमिक्षतु:॥ इति षड्चो जपित्वा पूर्ववदुपविश्य स्विष्टकृद् उं संस्रवहनहोमा
दि प्रायश्चित्तहोमशेषं समाप्य कर्मेश्वरार्पणं कृत्वा॥ प्रवासंगतेन कुतश्चि द्भयं भवतीति चेत्तज्जयंतो॥ महाध्वगम
नैमित्तक कर्मणितु॥ मम महाध्वगमने संभाविताने क दुःख [illegible]याद्दिपरिहारार्थं संपूषंनध्वन इति सूक्तेन प्रत्य
चमाज्यहोमं होष्यामि॥ इति संकल्प्यान्वाधानादि पूर्वव[illegible]षंन ध्वन इति सूक्तस्य कण्व ऋषि:। पूषा देवता
गायत्री छंद:॥ महाध्वगमने संभावितानेक दुःखपरिहा[illegible]नार्थे चाज्यहोमे वि०॥ ॐ संपूषन्नध्वनस्तिर
व्यंहो विमुचो नपात्॥ सक्ष्वा देव प्रणस्पुर:॥ ॐ स्वाहा॥ [illegible]दं०॥ एवमग्रेपि॥ ॐ यो न: पूषन्नघो वृको दु:शेव आ
दिदेशति॥ अपस्मतं पथो जहि॥ अप त्यं परिपंथिनं मुषीवाणं हुरश्चितं॥ दूरमधिस्रुतेरज॥ त्वं तस्य द्वयाविनोघशं
सस्य कस्यचित्॥ पदाभितिष्ठ तपुषिं॥ आ तत्ते दस्र मंतुम: पूषंनवो वृणीमहे॥ येन पितृनचोदय:॥ अधानो
विश्वसौभग हिरण्यवाशीमत्तम॥ धनानि सुषणा कृधि॥ अति न: सश्चतो नय सुगा न: सुपथा कृणु॥ पूषं

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

१९॥

निहक्रतुंनिदः॥अभिस्हूयवर्सनयननबज्वारो अध्यने॥एषं०॥इागिधिपर्सिप्रियंसिन्चशिरीहिराम्युदरं॥एषं०॥
नएषपर्णंमेधामसिसकैरभिरुण्णीमसि॥ वसान्निदस्म मीमहे॥स्विष्टकृताद्दिहोमशेषं समापयेत्॥जपपद्धोक्त
क्तअपोवानियोगः॥इतिविशेषः॥अग्नेप्य ध्वनिव्याघ्रादिभ्योभयंकरमार्गगमनेतु मम संपत्तावित्तव्याघ्रादिभय
निवृत्त्यर्थमिति विशेषः॥संपश्यन्पथ नद्दूतिसूक्तंचयथाकालं सदापठेत्॥अभयंनामिरंयातिकार्यसिद्धिर्भवेध्रुव
मितिमृत्युंजयविधानोक्तं॥ ॥अथप्रवासोपस्थानं॥तत्रप्रवत्स्यन्नौपासनाग्निंप्रज्वाल्यास्यप्रपालनायमप्
ममधनाद्यर्जनार्थं प्रोषितुमग्न्युपस्थानंकरिष्ये इति संकल्प्य अग्ने पश्वारात्रिभूतेवा॥अभयंवोअभयंमेस्तु॥इ
त्युपस्थाय॥प्रवासंगच्छेत्॥दशरात्राद्दूर्ध्वमधिकं प्रवासं प्रोष्यप्रवासादेत्यस्नात्वाग्निंप्रज्वाल्याचम्यप्रा
णानायम्य प्रवासप्रागतोहंमनसत्वयाचेतुर्गृहीत मामग्न्युपस्थानादिकरिष्ये इति संकल्प्याग्निंप्रज्वा
ल्याग्निंसंज्यंसंस्कृत्य स्रुचि चतुर्गृहीतमाज्यंगृहीत्वा॥ॐ मनोज्योतिर्जुषतामाज्यंविच्छिन्नंयज्ञंसमिमंदधातु॥या
याइष्टाउषसोयाअनिर्मुक्ताः संतनोमितमिमाघृतेन स्वाहा॥मनसे ज्योतिषइदं०॥इतिहुत्वोत्थायअभयंवोअभ
यंमेस्तु॥इत्युपस्थायगृहान्द्दृष्ट्वाग्निंगृहमवेक्षेत॥गृहामाबिभीतोपवेपध्वसमेवोस्मासुचत्र जायध्वं॥

...Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

१० माच्यवोगोपती रिषत्॥ इत्यनेन गृहं संवीक्ष्य॥ ततः प्रविशेत्॥ गृहानहं सुमनसः प्रपद्ये वीरघ्नो वीरवतः सुवीरा
न्॥ इरां वहंतो घृतमुक्षमाणास्तेष्वहं सुमनाः संविशामि॥ इति गृहं प्रविश्य॥ शिवं शग्मं शंयोः शंयोरिति
मंत्रं सकृदुक्त्वा त्रिरनुवीक्ष्यमाणः प्रपद्येत॥ ततः प्रागुदुखमासीनः स्वपुरतः प्रत्यङ्मुखाज्ज्येष्ठानुपूर्व्येण पुत्राणां
शिरः उभाभ्यां पाणिभ्यां परिगृह्य त्रिरवघ्राय ततो जपेत्॥ अंगादंगात्संभवसि हृदयादधिजायसे॥ आत्मा वै पुत्र
नामासि स जीव शरदः शतमिति मंत्रं पश्चाज्जपतीति पंतो॥ कुमार्या अप्येवं मंत्रवर्जं॥ त्रिरवजिघ्रेत्॥ दशरा
त्रादर्वाक् गृहागमने त्वेम नो ज्योतिः प्रायश्चित्ताहुति [illegible] श्रौतग्रंथेषु द्रष्टव्यं॥ ॥इति प्रवासोपस्था
नं॥ ॥अथ औपासनानुगमन प्रायश्चित्तं॥ ॥अ[illegible] प्रायेतानायस्य ममौपशांतमौपासनाग्निं प्रतिष्ठाप
नस्वयमुपवासाभ्यां स्वयमुपवासाभ्यां पुनरुत्पादयिष्य इति संकल्पः॥ पत्न्युपवास पक्षे तु ममौपशांत ममौपा
सनाग्निं प्रतिष्ठापन पत्न्युपवासाभ्यामुत्पादयिष्ये इति संकल्प्य॥ तथा॥ ममानुगतमौपासनमयाश्रेत्यनयाऽऽ १०
ऽसा पुनरुत्पादयिष्ये इति संकल्प्यायतनात् समापोह्य श्रोत्रियागारस्थमुपलेपादिपूर्वमग्निं प्रतिष्ठाप्यपरिसमु

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com